

אהבת ישראל - אפילו לחבר...

על-פי 'לקוטי שיחות' חלק כב

שיחה מעובדת לנ"ג בעומר

מסירות זו התלמידים אמנם למדו מרבי עקיבא, אך חסר היה אצלם אלמנט נוסף, עבודת ה'שוב', שהיה חלק בלתי נפרד מעבודת רבם:

הכוונה העליונה היא שה'רצוא' ימשך ב'שוב'. היינו, שעל הנברא להפנות את כמיהתו והשתוקקותו לצאת ממגבלות העולם ב'כלות-הנפש' (עניין מסירות-הנפש) לתנועה של 'שוב' - להמשיך אלקות **בעולם**; דבר הנעשה באמצעות עבודה שעל-פי טעם ודעת.

תלמידי רבי עקיבא היו רק בתנועה של רצוא בלי התנועה המשלימה - שוב, ומשום כך נכשלו בחוסר שימת-לב לזולת. לעומתם, חמשת התלמידים שנשארו בחיים, סיגלו לעצמם דרך זו בצורה מושלמת - גם רצוא וגם שוב.

***

מלבד העובדה שביום ל"ג בעומר תלמידי רבי עקיבא "פסקו מלמות", מצינו דבר נוסף שאירע (שנים לאחר מכן) באותו יום, והוא - פטירת רבי שמעון בן יוחאי (רשב"י). מה הקשר בין השניים?

בניגוד לשאר התלמידים, חמשת התלמידים שנתרו בחיים עבדו את ה' בצורה מושלמת והורידו את כמיהתם הרוחנית לענייני העולם - 'שוב'. עם זאת, אצל רשב"י מצינו דבר זה **בגלוי**, כפי שמספרים חז"ל⁵ שעם יציאתו של רשב"י מהמערה, לאחר שלוש-עשרה שנה של ניתוק מגשמיות העולם, חיפש ושאל "איכא מילתא דבעי לתקוני?" [האם יש דבר הצריך תיקון] ותיקן עניינים בעולם⁶. כלומר: לאחר שנים שקיים את המצוות רק ברוחניות - עבודת ה'רצוא', יצא וחיפש איך וכיצד ביכולתו להשפיע בתוך ענייני העולם - 'שוב'.

לאור זאת מובן הקשר בין מיתת רשב"י לבין העובדה שתלמידי רבי עקיבא "פסקו מלמות", שכן, דווקא רשב"י ייצג את העבודה השלימה בגלוי, שעבודת ה'רצוא' הביאה אחריה גם את עבודת ה'שוב' - אותו החלק שהיה חסר אצל התלמידים שמתו.

ל"ג בעומר, החל **בח"י** באייר, בא ונתן **חיות** בעבודה האדם שה'רצוא' לאלקות לא יביא למצב של 'כלות הנפש' - פירוד הנשמה מן הגוף, אלא יביא לחיות וחיים מחודשים בעבודה זו, עניין ה'שוב' - להשפיע אלקות בתוך ענייני העולם.

חז"ל¹ מספרים שהיו לרבי עקיבא עשרים וארבע אלף תלמידים, וכולם מתו בפרק זמן אחד - "מפני שלא נהגו כבוד זה לזה". מצב זה המשיך עד ל"ג בעומר וביום זה "פסקו מלמות"².

סיפור זה מעורר תמיהה: כיצד ייתכן שתלמידי-חכמים לא נהגו כבוד ביניהם? במויחד שהיו אלה תלמידי רבי עקיבא שהמוטו המרכזי עליו הושתת תורתו היה 'אהבת ישראל'; כפי שנהג לומר³ "ואהבת לרעך כמוך - זה כלל גדול בתורה". אם-כן מתחזקת התמיהה: כיצד התלמידים נכשלו בעניין כה עיקרי ויסודי בתורת רבם!?

מבאר זאת הרבי על-סמך העובדה שבני-אדם "אין דעותיהם שוות", ולכן כל אחד מתלמידי רבי עקיבא הבין את תורת רבו לפי דרכו ודעתו⁴; וכאשר שמע מחברו פרשנות אחרת לתורת רבו - בטוח היה שהצדק עימו והשני אינו אלא טועה, כך שנחוש היה בדעתו שמי שלא מבין כמותו - יש לו חסרון בעבודת ה'. ומכיוון שכך, ניסה הלה לתקן את חברו מתוך 'אהבת ישראל' ולהסביר לו את הכוונה ה'אמיתית' בתורת רבו; ומשלא צלח בידו - לא יכול היה לנהוג בו כבוד והערכה.

כלומר: דווקא היותם תלמידי רבי עקיבא, גרם לכך "שלא נהגו כבוד זה לזה". בשל ה'אהבת ישראל' שהיתה נטועה בלבם, לא הסתפקו בכך שכל אחד עולה מחיל אל חיל בדרכו שלו, אלא שאפו והשתדלו להשפיע גם על חבריהם שיבינו כראוי את תורת רבם; וכאשר האחד נכח לדעת שחברו לומד את דברי רבו באופן מוטעה (לדעתו) - לא יכול היה לנהוג בו כבוד; במיוחד שה'טועה' הוא לא פחות מאשר חברו - תלמיד רבי עקיבא!

התלמידים נהגו באהבת ישראל באופן של מסירות-נפש. דרך עבודה זו שאבו התלמידים מרבי עקיבא שכל ימיו היה חדור בתנועה של מסירות-נפש, עד שהשתוקק לכך ואמר "מותי יבוא לידי ואקיימנו". כשם שבשעת מסירת הנפש לא נשאר שום חלק בנפש האדם שאינו חדור בזה, כך גם היתה התנהגותם של תלמידי רבי עקיבא בעבודת ה' - כל אחד היה חדור במסירות-נפש בדרכו ושיטתו; כל-כולם היה מסור לאותו עניין בו הם עסקו. זו הסיבה לכך שהם לא נתנו מקום לדעות אחרות ולא היו מוכנים לשום פשרה, ולכן "לא נהגו כבוד זה לזה".

¹ מסכת יבמות דף ס"ב עמוד ב'.

² ראה מאירי בשם הגאונים (במות שם); שולחן-ערוך אורח-חיים סימן תצ"ג סעיף ב' (שו"ע אדמו"ר הזקן סעיף ה').

³ ספרא על הפסוק (קדושים פרק י"ט פסוק ח').

⁴ אצל האחד הלימוד היה חדור בעיקר באהבת ה'; אצל השני היה בעיקר מתוך יראת ה'; ואצל השלישי היה בעיקר מתוך קבלת-עול וכו'. ראה אבות (פ"ב משניות ט"ו-): "חמשה תלמידים היו לו לרבי יוחנן בן זכאי, אמר להם [לתלמידיו]: צאו וראו איזו היא דרך טובה **שידבק** בה האדם" - וכל אחד אמר דרך משלו (חמישה דרכים).

⁵ מסכת שבת דף ל"ג עמוד ב'.

⁶ כמובא שם, שספרו לרשב"י על אזור שיש בו ספק טומאה וממילא חששו הכהונים לדרוך שם (מצד האיסור להיטמא למת) והוצרכו להקפיד את כל המתחם, דבר שהסב להם צער; ורשב"י סיעע להם בטיהור המקום (כמבואר שם). על-דרך-זה מסופר ש"כל היכא דזהו מחי [מכה והורס] רבי אלעזר, הוה מסי [מורפא] רבי שמעון".